

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of ראש השנה דף כה, which concludes the second Perek מכירים, and the discussion about the laws of קידוש החודש. We will begin the third Perek בית דין which, with the exception of the end of this Daf, primarily discusses the laws of Shofar, as it relates to Rosh HaShanah, as well as other times of the year, such as fast days and the Shofar of Yovel.

Some of the topics we will learn about today include:

The famous case where, one year, Rabban Gamliel and Rebbe Yehoshua had a difference of opinion regarding the correct day for Kiddush HaChodesh for the month of Tishrei, and Rabban Gamliel ordered Rebbe Yehoshua to appear before him on his calculated day of Yom Kippur.

B

Every authorized ב"ד in every generation has the same status as that of the ב"ד of Moshe Rabenu, regardless of the actual level of the Dayanim.

A discussion regarding cases in which ב"ד proclaims a new month in error.

C

Cases where ב"ד themselves actually see the new moon, and how and when they are allowed to be מקדש the moon based on that sighting.

A מחלוקת whether נעשה דיין, whether a Dayan himself, who witnesses a matter that's being adjudicated, may then serve as a Dayan on that matter?

A

The laws of
קידוש החודש

The laws of
SHOFAR

Rabban Gamliel and Rebbe Yehoshua had a difference of opinion regarding the correct day for Kiddush HaChodesh

B

בית דין
in every generation
has the same status
as the ב"ד of Moshe Rabenu!

A discussion regarding cases in which ב"ד proclaims a new month in error

C

Cases where
בית דין *themselves*
see the new moon

D Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

עדות החודש

In the times of the Bais HaMikdash, the new month would be determined by the Sanhedrin, which sat in the Lischas HaGazis in the Bais HaMikdash.

When witnesses observed a new moon, they would travel to Yerushalayim to testify before Beis Din. After determining the accuracy of their testimony, the Beis Din would pronounce the beginning of the new month.

חלקים - Parts of an hour - There are 1080 חלקים in an hour. What we refer to as a minute has 18 חלקים.

$$60 \times 18 = 1080$$

D

עדות החודש

חלקים

1080 חלקים in an hour

E מומחה לרבים
A judge who is considered a מומחה לרבים, an expert scholar, can adjudicate money matters by himself, even without a Beis Din of three, which is usually required for דיני ממונות. A מומחה לרבים is defined as one who is an expert in Torah Law, has years of experience as a Dayan, and who has issued many rulings, and never erred in any way.

אין עד נעשה דיין

It is a מחלוקת in the Gemara whether a Dayan himself who witnessed a matter being adjudicated, may then serve as a Dayan on that matter.

Rebbe Tarfon holds אין עד נעשה דיין, and Rebbe Akiva holds אין עד נעשה דיין.

E

מומחה לרבים

אין עד נעשה דיין

1 So let's review.....

The Gemara continues its discussion about Beis Din's examination of witnesses who came to testify about the new moon:

Zugt the Mishna;
מעשה שבאו שנים ואמרו
ראינוהו שחרית במזרח
וערבית במערב

Two witnesses came to Beis Din and testified that they saw the old moon in the east, in the morning, and the new moon in the west, in the evening.

א"ר יוחנן בן נורי עדי שקר הם

Rav Yochanan ben Nuri invalidated their testimony as being false.

1 *Beis Din's examination of witnesses who came to testify about the new moon*

מלפני:

מעשה שבאו שנים ואמרו
ראינוהו שחרית במזרח
וערבית במערב

א"ר יוחנן בן נורי
עדי שקר הם!

2 The Gemara explains, because he holds

כ"ד שעי מכסי סיהרא

As the Gemara above ע"ב כ' ע"ב taught, the moon is hidden for 24 hours. In other words, at least 24 hours elapses between when the old moon CANNOT be seen anymore, and when the new moon CAN be seen.

2 *Because he holds*
כ"ד שעי מכסי סיהרא
At least 24 hours elapses between when the old moon CANNOT be seen, and when the new moon CAN be seen

3 כשבאו ליבנה קיבלן רבן גמליאל
Rabban Gamliel accepted their testimony, and defends his ruling in the following Braisa.

תניא אמר להם ר"ג לחכמים כך מקובלני מבית אבי אבא
פעמים שבא בארוכה ופעמים שבא בקצרה

The path of the moon is sometimes quicker, sometimes slower, and it is conceivable for the moon to be שחרית במזרח וערבית במערב.

As Rav Yochanan cites a Pasuk in support;

עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו

שמש הוא ידיע מבואו ירח לא ידע מבואו

The path of the moon is unpredictable.

3 *כשבאו ליבנה קיבלן רבן גמליאל*

תניא אמר ארבע רבן גמליאל לחכמים
כך מקובלני מבית אבי אבא

פעמים שבא בארוכה
ופעמים שבא בקצרה

As Rav Yochanan cites a Pasuk:

עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו
שמש הוא ידיע מבואו
ירח לא ידע מבואו

The path of the moon is unpredictable

4 The Gemara relates an incident:
 פעם אחת נתקשרו שמים בעבים
 ונראית דמות לבנה בעשרים ותשעה לחדש
 The moon once appeared on the 29th day, a cloudy day. Based
 on that,
 כסבורים העם לומר ר"ח ובקשו ב"ד לקדשו
 The Beis Din wanted to declare ראש חודש חדש.

4 *The Gemara relates an incident:*
פעם אחת נתקשרו שמים בעבים
ונראית דמות לבנה
בעשרים ותשעה לחדש
 כסבורים העם לומר ר"ח
 ובקשו ב"ד לקדשו

5 Rabban Gamliel objected and said;
 I have a קבלה from my father's father that the lunar cycle is at
 least
 עשרים ותשעה יום ומחצה ושני שלישי שעה וע"ג חלקים
 29 ½ days and ⅔ of an hour, and another 73 חלקים -
 An hour is divided into 1080 חלקים.
 ⅔ of an hour is 720 חלקים - plus another 73 חלקים is 793 out of
 1080 חלקים per hour.
 Therefore, it is impossible for the new moon to be seen on the
 29th day.

5 *Rabban Gamliel objected and said;*
 I have a קבלה from my father's father
 that the lunar cycle is at least
 עשרים ותשעה יום ומחצה
 ושני שלישי שעה וע"ג חלקים
 29 ½ DAYS & ⅔ of an HOUR & 73 חלקים

6 To emphasize this point, Rabban Gamliel made a Hespel for
 the mother of זיה בן זיה, to show that today is not Rosh Chodesh,
 when eulogies are forbidden.
 =====

6 *To emphasize this point,*
 Rabban Gamliel made a Hespel
 for the mother of זיה בן זיה,
 to show that today is not Rosh Chodesh,
 when eulogies are forbidden

7 The Mishna continues with a well-known incident, where two witnesses testified at the end of Elul that they saw the new moon on the evening of the 30th, and Rabban Gamliel and his ב"ד proclaimed the 30th day as Rosh Chodesh Tishrei. The following night, the moon could not be seen.

7

מלני:
Witnesses testified at the end of Elul they saw the new moon on the evening of the 30th
 and רבן גמליאל and ב"ד **proclaimed the 30th day**
 ראש חודש תשרי

The following night, the moon could not be seen!

8 רבי יהושע and רבי דוסא בן הורקניס both held that the witnesses must be false witnesses, because how could the moon have been seen on the 30th if it could not be seen on the 31st? Therefore, they held that Rosh Chodesh is on the 31st day and not the 30th. This was the month of Tishrei, and the day of Rosh Chodesh was crucial for setting all of the dates of the Yomim Tovim. Rabban Gamliel heard about the dissenting opinions and sent a message to Rebbe Yehoshua stating:
 גזורני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך ביוה"כ שחל להיות בחשבונך
 I order you to come to me with your walking stick and money on the day of Yom Kippur according to your calculations.

8

רבי יהושע and רבי דוסא בן הורקניס held the witnesses must be false
How could the moon have been seen on the 30th if it could not be seen on the 31st?
They held Rosh Chodesh is on the 31st day

Rabban Gamliel sent a message to Rebbe Yehoshua...
 גזורני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך ביוה"כ שחל להיות בחשבונך

9 Rebbe Yehoshua was terribly distraught, until he was comforted by two colleagues.
 Rebbe Akiva told him that even if Rabban Gamliel is in error, Heaven consents to whatever dates are set by the בית דין של מטה, as the Pasuk states:
 אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
 בין בזמנן בין שלא בזמנן
 HaShem says:
 אין לי מועדות אלא אלו
 I agree to whatever the Beis Din proclaims, even if in error.

רבי דוסא בן הורכנס comforted him even more by saying that if we cast doubt on the ruling of the Beis Din of Rabban Gamliel, then צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו We could doubt every Beis Din from the time of Moshe Rabeinu, and he cited the Pasuk;
 ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל
 Pointing out that the names of the 70 elders are not listed to teach that
 כל שלשה ושלשה שעמדו בית דין על ישראל
 הרי הוא כבית דינו של משה
 Any Beis Din of three has the same status as the Beis Din of Moshe Rabeinu.

9 *Rebbe Yehoshua was comforted by two colleagues...*

רבי עקיבא
Heaven consents to whatever dates are set by the בית דין של מטה

אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם בין בזמנן בין שלא בזמנן
HaShem says: אין לי מועדות אלא אלו

רבי דוסא בן הורכנס
If we cast doubt on the ruling of the Beis Din of Rabban Gamliel צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו

ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל
The 70 elders are not listed to teach
כל שלשה ושלשה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דינו של משה

10 Upon hearing these words, Rebbe Yehoshua took his staff and money, and went to Rabban Gamliel on the day that he had calculated as Yom Kippur.
 עמד ר"ג ונשקו על ראשו
 אמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי
 רבי בחכמה
 ותלמידי שקבלת את דברי
 Rabban Gamliel kissed Rebbe Yehoshua upon his arrival, and greeted him as his Rebbe and Talmid.
 =====

10 *Upon hearing these words, Rebbe Yehoshua took his staff and money, and went to Rabban Gamliel on the day he calculated as Yom Kippur*

עמד ר"ג ונשקו על ראשו
אמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי
רבי בחכמה
ותלמידי שקבלת את דברי

11 The Gemara elaborates further; רבי עקיבא said: The Pasuk states; אתם אשר תקראו אתם - Which can be read as אתם. This word is found 3 times in the related Psukim to teach
 אתם אפילו שוגגין
 אתם אפילו מזידין
 אתם אפילו מוטעין
 The new month is sanctified even if you err accidentally, or even intentionally, or even if you are completely mistaken in your calculation.

11 רבי עקיבא
 אלה מועדי ה' מקראי קדש
 אשר תקראו אתם
 Can be read as
 אתם
 This word is found 3 times
 to teach...
 אתם אתם אתם
 אפילו שוגגין אפילו מזידין אפילו מוטעין

12 Rebbe Yehoshua responded: עקיבא נחמתני נחמתני: Rebbe Akiva, you have comforted and consoled me.
 רבי דוסא בן הורכנס added, based on Psukim in שמואל that each leader, in his generation, has the same status as Moshe Rabeinu or Aharon HaKohen, in their generation.

12 Rebbe Yehoshua responded:
 עקיבא נחמתני נחמתני
 added...
 Based on Psukim in שמואל
 that each leader, in his generation,
 has the same status as
 Moshe Rabeinu or Aharon HaKohen,
 in their generation

13 ללמדך שאפילו קל שבקלין ונתמנה פרנס על הצבור הרי הוא כאביר שבאבירים
 Even if a leader is not on the same level as the previous leaders of Klal Yisrael, by virtue of being chosen to be a Jewish leader, he has the same status, in his time, as the greatest leaders, in their time.

13 ללמדך שאפילו קל שבקלין
 ונתמנה פרנס על הצבור
 הרי הוא כאביר שבאבירים
 Another...
 ובאת אל הכהנים הלויים ואל השופט
 אשר יהיה בימים ההם
 אין לך לילך אלא אצל שופט שבימיו
 אלא אצל אלו שבימיו

The Gemara brings another ראייה from the pasuk; ובאת אל הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם אין לך לילך אלא אצל שופט שבימיו
 A person must heed the leaders of his generation even if they are not on par with leaders of previous generations.
 =====

14 הדרן עלך אם אינם מכירים
 With this we have concluded the second Perek of Mesechte Rosh HaShana, מכירים, and begin the third Perek of Mesechte Rosh HaShana, ראוהו בית דין, B' Ezras Hashem

15 Zugt the Mishna
 ראוהו בית דין וכל ישראל נחקרו העדים ולא הספיקו לומר מקודש עד שחשיכה הרי זה מעובר
 If the Beis Din and a large group of Yidden all saw the moon on the 30th evening or day - Or, they examined the עדים during the day - but did not manage to say מקודש until nightfall, it is not the 30th day, but the 31st day that becomes Rosh Chodesh, because the Beis Din's proclamation is integral to the process of sanctifying the new month, and must be during the day.

16 The Gemara explains that although regarding דיני ממונות, adjudication of money matters, דנין ביום וגומרין בלילה
 The proceedings must begin during the day, but may be completed at night -
 However, regarding קידוש החודש even the completion - the proclamation of ראש חודש - must be by day. This is derived from the Posuk;
 כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב אימת הוי חק בגמר דין
 The word חוק refers to the Beis Din's proclamation of ראש חודש וקא קרי ליה רחמנא משפט
 The Posuk also refers to it as משפט. מה משפט ביום אף הכא נמי ביום
 As all judgments must be by day, so too, must the proclamation of ראש חודש be by day.
 =====

14 הדרן עלך אם אינם מכירים

15 *מלך*
 ראוהו בית דין וכל ישראל נחקרו העדים ולא הספיקו לומר מקודש עד שחשיכה הרי זה מעובר
Beis Din's proclamation is integral to the process of sanctifying the new month

16 *Although regarding דיני ממונות דנין ביום וגומרין בלילה* *...Regarding קידוש החודש*
Even the completion the proclamation must be by day
 כי זק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב אימת הוי חק בגמר דין וקא קרי ליה רחמנא משפט מה משפט ביום אף הכא נמי ביום

17 The Mishnah continues:
 ראוהו ב"ד בלבד יעמדו שנים ויעידו בפניהם ויאמרו מקודש מקודש
 If a Beis Din of twenty three saw the new moon, two of the Beis
 Din members become עדים, and testify in front of the remaining
 members, who will then proclaim the new month with the
 proclamation מקודש מקודש.

The Gemara explains that the Mishnah is discussing a case of
 ראוהו בלילה - where the Beis Din saw the moon at night, for
 otherwise, they could be מקדש the month just based on seeing
 the moon, because

לא תהא שמיעה גדולה מראיה

If the Beis Din can proclaim the new month based on testimony
 which they hear from others, certainly they should be able to
 proclaim the new month based on seeing the moon themselves.
 As Rashi explains; by עדות החודש the Torah does not require
 specifically עדות, but rather כזה ראה וקדש as taught to Moshe
 Rabeinu. Tosfos adds that the ב"ד cannot be מקדש the month the
 next day based on their sighting of the moon the night before,
 because אין קבלת עדות אלא ביום, and their sighting would be
 considered עדות קבלת עדות at night. Therefore, two of them must
 testify by day to that which they saw last night.

18 Another case in the Mishnah;
 ראוהו שלשה והן בית דין
 יעמדו השנים
 ויושיבו מחביריהם אצל היחיד ויעידו בפניהם
 ויאמרו מקודש מקודש
 If a Beis Din of three members saw the new moon, here too, two
 of them become עדים, and two other Dayanim are added to the
 remaining Dayan, to form a new Beis Din of three,
 שאין היחיד נאמן על ידי עצמו.

19 The Gemara explains that this clause teaches that although
 regarding דיני ממונות, adjudication of money matters, the
 Halachah is
 דיני ממונות בשלשה
 ואם היה מומחה לרבים דן אפילו ביחיד
 It requires either 3 regular Dayanim, or one מומחה, one expert
 Dayan.
 However, regarding קידוש החודש a יחיד מומחה, one expert Dayan
 is not acceptable to be מקדש the month, as we learn from Moshe
 Rabeinu
 אין לך מומחה לרבים בישראל יותר ממושה רבינו
 וקאמר ליה הקב"ה עד דאיכא אהרן בהרן
 Even Moshe Rabeinu could not be מקדש the month by himself,
 as the Torah states
 ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החדש הזה לכם
 =====

17

ראוהו ב"ד בלבד
 יעמדו שנים ויעידו בפניהם
 ויאמרו מקודש מקודש

The Mishnah is discussing
 a case of
 ראוהו בלילה
 For otherwise,
 They could be מקדש the month
 based on seeing the moon,
 because
 לא תהא שמיעה
 גדולה מראיה

18

ראוהו שלשה והן בית דין
 יעמדו השנים
 ויושיבו מחביריהם אצל היחיד
 ויעידו בפניהם
 ויאמרו מקודש מקודש

שאין היחיד נאמן על ידי עצמו

19

Although regarding דיני ממונות
 ...Regarding קידוש החודש
 יחיד מומחה is NOT acceptable

דיני ממונות בשלשה ואם היה מומחה לרבים דן אפילו ביחיד

אין לך מומחה לרבים בישראל יותר ממושה רבינו וקאמר ליה הקב"ה עד דאיכא אהרן בהרן

ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החדש הזה לכם

20 In the last two cases of the Mishnah some of the Dayanim become עדים, and some remain דיינים.
 This supports the view of
 עד נעשה דיין -
 It must be pointed out that ACTUAL עדים, who actually testified before Beis Din, may NOT also serve as Dayanim to adjudicate the matter before them. However, potential עדים, who CAN testify, MAY serve as Dayanim. As in our case, the remaining Dayanim are potential עדים, since they also saw the new moon.
 This would seem to agree with רבי טרפון, and disagree with רבי עקיבא in the following Braisa:
 סנהדרין שראו אחד שהרג את הנפש
 If the Beis Din witnessed a murder,
 מקצתן נעשו עדים ומקצתן נעשו דיינים
 דברי רבי טרפון
 According to R' Tarfon, some serve as עדים, and some serve as דיינים - apparently, because עד נעשה דיין.
 רבי עקיבא אומר
 כולן נעשין עדים
 ואין עד נעשה דיין
 According to R' Akiva, they may all serve as עדים, but they are all disqualified from being דיינים - apparently, because אין עד נעשה דיין.

20

In the last 2 cases of the Mishnah some Dayanim become עדים and some remain דיינים

This supports the view of

עד נעשה דיין

בריייתא:

סנהדרין שראו אחד שהרג את הנפש

רבי עקיבא *רבי טרפון*

כולן נעשין עדים **מקצתן נעשו עדים**
ואין עד נעשה דיין **ומקצתן נעשו דיינים**

21 The Gemara answers that perhaps ר"ע holds this opinion by דיני נפשות - in capital cases only, where the Torah requires ושפטו והצילו העדה, that the Dayanim must try to find a זכות to acquit the accused. - And if the Dayan himself witnessed the act of murder, this would not be possible. However in our case of עדות החודש, even ר"ע would agree that עד נעשה דיין, that one who himself saw the new moon can act as a member of Beis Din, to hear testimony about this very case.

21

Perhaps ר"ע holds this only by

דיני נפשות

ושפטו העדה והצילו העדה